

Fredags-
kronikkenAlexander
CappelenBård
HarstadOla
KvaløyKatrine
LøkenSimen
MarkussenMari
RegeKaren Helene
Ulltveit-Moe

Det er noe med Oslo-skolen

Det er store forskjeller i elevenes læring mellom kommuner. Oslo-skolen er best.

De fleste foreldre sender barna sine av gårde på skolen og tenker at den norske skolen er jevnt bra. Sannheten er at hvor mye en elev lærer, er svært avhengig av kommunen de bor i. Det er stor variasjon i elevenes læring mellom kommuner i Norge. Og Oslo-skolen er best.

Vi kan undersøke forskjeller i elevenes læring mellom kommuner ved å regne ut såkalte kommunebidragsindikatorer. Slike indikatorer regnes ut i omfattende økonomiske modeller som tar et gjennomsnitt av elevenes score på nasjonale prøver i hver kommune, samtidig som de korrigerer for en rekke kjennetegn med familiene som er bosatt i kommunen. Indikatoren svarer på spørsmålet: Hvor mye bidrar kommunen til å løfte elevenes grunnleggende ferdigheter i engelsk, norsk og matte utover det man skulle forvente gitt den sosiale og økonomiske bakgrunn til familiene i kommunen?

Indikatorene kan derfor benyttes til å sammenligne kommuner med forskjellig elevsammensetning.

Statistisk sentralbyrå har gjort et grundig arbeid med å regne ut kommunebidragsindikatorer for kommunene i Norge (SSB Rapporten 2017/2). Resultatene viser store forskjeller mellom kommuner. Dersom man på mellom- og ungdomstrinnet sammenligner de ti prosent beste kommunene med de ti prosent dårligste, tilsvarer forskjellen i læring nesten et helt skoleår.

SSB-rapporten trekker frem Oslo-skolen som den klare vinner - Oslo-skolen er betydelig bedre enn landsgjennomsnittet på å løfte elevene fra det utgangspunktet de har for læring. Oslo-skolen er også bedre enn øvrige storbyer.

Vi må ikke la oss umiddelbart begeistre av Oslos høye kommunebidragsindikator. Selv om den er høy, kan det jo skyldes at Oslo-skolen kun er god på å gjøre de som allerede er gode enda bedre. SSB-rapporten undersøker dette ved å regne ut indikatorer for hvor mye kommunene løfter spesifikke grupper av elever.

Resultatene viser at Oslo-skolen er best i landet både på å løfte elever fra familier med lav

Resultatene viser store forskjeller mellom kommuner. Dersom man på mellom- og ungdomstrinnet sammenligner de ti prosent beste kommunene med de ti prosent dårligste, tilsvarer forskjellen i læring nesten et helt skoleår. Foto: Gorm Kallestad/NTB Scanpix

Fredags- kronikken Mari Rege

sosioøkonomisk bakgrunn, samtidig som den også er best på å løfte de med høy sosioøkonomisk bakgrunn.

En annen grunn til å ikke umiddelbart la seg begeistre, er at det kun er skolens bidrag innenfor matematikk, engelsk og norsk som måles. Vi vet at

elevenes sosiale og emosjonelle utvikling er svært viktig for læringsmiljøet på skolen, for å ha et godt liv og for hvordan man lykkes i arbeidslivet som voksen. Det kan jo hende at Oslo-skolen har et snevert læringsyn med fokus på det som kan måles og telles, og at den sosiale og emosjonelle utviklingen settes til side. Det er en viktig innvending, men den samsvarer dårlig med forskning om hvordan elever lærer.

Forskningen viser at det er en tett sammenheng mellom sosial, emosjonell og faglig utvikling. Uten å støtte opp om elevenes sosiale og emosjonelle utvikling, lykkes man heller ikke med den faglige utviklingen.

Det er, for eksempel, ikke så lett å konsentrere seg om matteoppgavene dersom man er bekymret for å ikke ha noen å være sammen med i friminuttet.

Vi har ikke datagrunnlag for å lage skoleindikatorer på elevenes sosiale og emosjonelle utvikling. Vi vet imidlertid at læringsmiljøet er sterkt knyttet til elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse. Utdanningsdirektoratets elevundersøkelse, som måler trivsel og opplevelse

av mestring i syvende- og tiendeklasse, gir en indikasjon på læringsmiljøet. På disse indikatorene er Oslo blant de aller beste når vi gjør en sammenligning på tvers av fylker.

Selv om Oslo-skolen scorer på topp på kommunebidragsindikatoren, er det viktig å understreke at alle indikatorer er gjennomsnittsmål. Det finnes skoler med lavt læringsutbytte i Oslo-skolen også, selv om det er svært få.

Det er også viktig å påpeke at den høye scoren strengt tatt ikke trenger å ha noe med Oslo-skolen i seg selv å gjøre. Den kan for eksempel skyldes at familier som velger å bo i Oslo, er spesielt kognitivt sterke og foretakssomme mennesker, sammenlignet med menneskene i andre storbyer.

Analysene kontrollerer for mange kjennetegn med familien, så dette er vanskelig å forestille seg.

Så hva er det som er så spesielt med Oslo-skolen?

Data gir Oslo topp score, men kan dessverre ikke si noe om årsaken til dette. Det kan skyldes høye forventninger og systematisk oppfølging fra skoleledelsen, at Oslo har landets mest kompe-

tente lærere og skoleledere som jobber knallhardt for elevenes læring - eller noe helt annet.

Mari Rege, professor i samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger.
Twitter: @marisrege

Mer debatt s. 30-32 →

Klimakvotene virker, og kvoteprisen er mer enn firedoblet på vel et år. Argumentene for støtte til fornybar energi er blitt enda svakere

Haakon Riekes, samfunnsøkonom i Civita

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentraltbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.